

Деревянко Б.В. Необхідність співпраці держави і приватного капіталу в освітній галузі. *Правові проблеми взаємодії держави і бізнесу : Матеріали I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., присвяч. 90-річчю СНУ ім. В. Даля (м. Луганськ, 3–10 лютого 2010 р.)* / За загальн. редакц. О.В. Шаповалової. Луганськ: Вид-во СНУ, 2010. С. 170–172.

Деревянко Богдан Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент
Донецький юридичний інститут
Луганського державного університету
внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка

НЕОБХІДНІСТЬ СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ І ПРИВАТНОГО КАПІТАЛУ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ

Зараз освітня галузь в Україні переживає не найкращі часи. Зазвичай державного фінансування вистачає лише на виплату заробітної плати професорсько-викладацькому та виховному персоналу навчальних закладів, а також на оплату окремих видів комунальних послуг.

Хоча держава і забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі не менше 10 % від національного доходу, а також валютні асигнування на основну діяльність; а кошти закладів і установ освіти та науки, які повністю або частково фінансуються з бюджету, одержані від здійснення або на здійснення діяльності, передбаченої їх статутними документами, не вважаються прибутком і не оподатковуються [1, с. 55], проте цього замало.

У науковій літературі слушно піднімаються питання з приводу марнотратства при підготовці фахівців з вищою освітою, які не потрібні державній сфері. Витрачаються державні кошти на освіту кадрів, від праці яких надалі відмовляться. В Україні на безкоштовній державній основі продовжують готуватися бухгалтери, менеджери, юристи, які не знайдуть собі місця роботи за фахом [2, с. 68]. Тому слід уже зараз формувати державне замовлення на підготовку фахівців тих спеціальностей, які потрібні для розвитку галузей економіки (у першу чергу – виробництва). А як вірно каже, Т.П. Козарь, ще 5-10 років тому необхідно було передбачити кількість та напрями підготовки фахівців для забезпечення сьогоденної потреби народного господарства у кадрах [3, с. 111].

А монополію державних вузів на підготовку найкращих спеціалістів необхідно припинити. Державне замовлення повинні виконувати найкращі незалежно від форми власності. Для цього у них має бути сучасна матеріальна база і високий якісний склад працівників. Коло замикається...

Державні освітні заклади як суб'єкти господарювання повинні отримувати додаткові фінансові кошти та матеріальні ресурси від надання основних і

Деревянко Б.В. Необхідність співпраці держави і приватного капіталу в освітній галузі. *Правові проблеми взаємодії держави і бізнесу : Матеріали I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., присвяч. 90-річчю СНУ ім. В. Даля (м. Луганськ, 3–10 лютого 2010 р.)* / За загальн. редакц. О.В. Шаповалової. Луганськ: Вид-во СНУ, 2010. С. 170–172.

додаткових освітніх та інших послуг, від спонсорів, від отриманих міжнародних та внутрішніх грантів на розробку певних програм, проведення певних досліджень. А приватні навчальні заклади крім цього повинні змагатися за державні замовлення, які будуть оплачуватися з державного бюджету.

Позитивним прикладом у цьому плані є діяльність найпотужнішого серед сінгапурських вузів – Наньянгського технологічного університету: серед студентів, що здобувають освітній рівень бакалавра, 20 % є громадянами інших країн, а серед студентів, які здобувають рівень магістра або ступінь доктора філософії – таких осіб 60 % [4, с. 6]. Студент з іншої країни, що навчається за власний рахунок, сплачує за навчання утричі більше, ніж громадянин Сінгапуру. У випадку його зобов'язання пропрацювати у компаніях Сінгапуру три роки – плата буде вище в 1,5 рази у порівнянні з громадянами Сінгапуру. У середньому річна плата для титульних громадян складає 20 тис. доларів США. Проте 80 % цієї суми сплачує держава [4, с. 6].

Вкладання державних коштів у фінансування підготовки фахівців у вітчизняних освітніх закладах дасть синергичний ефект уже в найближчому майбутньому. По-перше, держава інвестує у розвиток вітчизняних освітніх закладів різних форм власності. По-друге, за державні кошти навчаються майбутні вітчизняні фахівці. По-третє, ці фахівці сприятимуть розвитку різних галузей господарства.

І тут мова іде не лише про вищі навчальні заклади. Не випадково у доповіді використовується термін «навчальні заклади», адже проблеми вузів вирішуються краще, ніж проблеми шкіл, ліцеїв, професійно-технічних закладів, технікумів та ін. Їх фінансування держава повинна частково перекладати на органи місцевої влади. Крім цього, державі зараз не потрібно, щоб усі її громадяни мали вищу освіту з гуманітарних спеціальностей. Більш затребуваними є працівники з технічною освітою. Підготовка працівника будівельної або іншої технічної спеціальності з освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» коштуватиме державі дешевше, ніж підготовка економіста чи юриста з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», «спеціаліст» чи «магістр». А користі для держави в умовах сьогоденного дефіциту на ринку робітничих професій такий фахівець принесе більше, ніж більшість із гуманітаріїв.

У науковій літературі з державного управління слушно пропонується вдосконалений механізм фінансування системи професійно-технічної освіти. Суть його зводиться до появи змішаного її фінансування, яке виражається у взаємодії органів місцевого самоврядування, місцевих органів державної влади, різних

Дерев'яно Б.В. Необхідність співпраці держави і приватного капіталу в освітній галузі. *Правові проблеми взаємодії держави і бізнесу : Матеріали I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., присвяч. 90-річчю СНУ ім. В. Даля (м. Луганськ, 3–10 лютого 2010 р.)* / За загальн. редакц. О.В. Шаповалової. Луганськ: Вид-во СНУ, 2010. С. 170–172.

організаційно-правових структур, а також тристороннього договору підготовки кадрів, який матиме цільове спрямування відповідних коштів на підготовку конкретного студента з виконання певних зобов'язань з боку фінансуючого, фінансованого суб'єктів та суб'єкта, що управляє відповідними коштами, для фінансування видатків на здобуття професійно-технічної освіти. Прогнозується, що названий договір передбачатиме, що певний суб'єкт господарювання візьме на себе функцію фінансуючої сторони; місцевий орган виконавчої влади – її агента, що організує фінансування й гарантує дотримання договірних зобов'язань; третя сторона (студент) фінансується і бере на себе зобов'язання відпрацювати після здобуття відповідної спеціальності на задалегідь обумовлених умовах певний термін в установі, що фінансує його [1, с. 56]. Зрозуміло, що названий механізм потребує глибокого вивчення та вдосконалення, проте сама ідея потребує підтримки.

Отже, держава повинна не лише контролювати ефективність надання освітніх послуг, фінансувати освітню діяльність, але й сприяти розвитку освітніх закладів різних рівнів, що утворені у різних організаційно-правових формах суб'єктів господарювання на основі володіння, використання та розпорядження майном на основі різних його правових режимів (зокрема надавати лідерам освітнього процесу замовлення на підготовку фахівців для державних потреб; іншим закладам – замовлення на підготовку фахівців для потреб муніципальних утворень; стимулювати усі освітні заклади надавати різноманітні освітні й інші послуги, щоб у підсумку знизити видатки державного бюджету).

Література:

1. Бесчастний В.М. Розвиток механізмів фінансування навчальних закладів в Україні / В.М. Бесчастний // *Економіка та держава*. – 2009. – № 10. – С. 54-56.
2. Огаренко Є.А. Удосконалення нормативно-правової бази регулювання сфери вищої освіти в Україні / Є.А. Огаренко // *Наше право*. – 2009. – № 3. – С. 65-71.
3. Козарь Т.П. Сучасна парадигма формування освітньої політики держави в Україні / Т.П. Козарь // *Економіка та держава*. – 2009. – № 7. – С. 110-112.
4. Федоренко В.Г., Грищенко І.М., Вітковський О.С. Фактор вищої освіти в інноваційній економіці Сінгапуру / В.Г. Федоренко, І.М. Грищенко, О.С. Вітковський // *Економіка та держава*. – 2009. – № 6. – С. 4-7.